

EDİTÖRÜN NOTU

Değerli okurlar,

Bir önceki sayıda olduğu gibi, MHP'yi bütün yönleriyle ele aldığımız bu sayımızda da birçok çok değerli siyaset ve bilim insanı, MHP, Türk milliyetçiliği ve Türkiye'nin son elli yıllık siyasi tarihine ışık tutan bilgileri bizlerin istifadesine sunmaktadır.

Doç. Dr. Yalçın Sarıkaya, "Yarım Asırlık Dik Duruş ya da MHP'nin Dış Politika Tutumu" başlıklı yazısında MHP'nin elli yıllık dış politika anlayışını ve bu konulardaki görüş ve önerilerini ele almakta ve MHP'nin; küreselleşmeden Avrupa Birliği'ne, Kıbrıs sorunundan Batı Trakya meselesine, Kafkasya ve Türkistan'dan Irak ve Suriye'ye, enerjinin dış politikadaki yerinden, dünyadaki iktisadi ve sosyal adaletsizliklere dek pek çok konuda pozisyonunu net biçimde ortaya koyduğu tespitini yapmaktadır. Yazısına MHP Liderliğinin Genel Dış Politika Perspektifi ve Başbuğ Alparslan Türkeş'in dış politika mirasını anlatarak başlayan Sarıkaya, milliyetçilikle dış politika arasında güçlü bir ilişki olduğuna ve uluslararası ilişkilerin özünde milletlerin birbirleriyle süregelen çıkar ve güç mücadelelerinin yer aldığına değinmektedir. Daha sonra MHP'de Devlet Bahçeli dönemini inceleyen yazar, MHP'nin 57. Hükümette "AB cenderesi"ne sokulduğunu ancak AB tam üyeliğinin MHP'nin öncelikli gündem maddesi ve/veya vazgeçilmezi olmadığını ve muhalefetteki MHP'nin AB gündemini yakından takip ederek bu dik duruşunu sürdürdüğünü ifade etmektedir. AB konusunun ardından MHP'nin Türk dünyasına ilişkin görüşlerini ele alan Sarıkaya, hükümet dışında hatta TBMM dışında olduğu dönemlerde bile MHP'nin özellikle Türk Dünyasının muhtelif devlet ve toplulukları için bir temel istinatgâh, zor günlerde müracaat edilen bir son kale olarak telakki edildiğini belirtmektedir. MHP'nin Kıbrıs davasında haktan ve haklıdan yana olduğunu ve Kıbrıs'ta var olan iki toplumlu, iki devletli yapıyı inkâr edip, bir tarafı tek muhatap olarak kabullenmenin barışa ve istikrara hizmet etmeyeceği görüşünde olduğunu söylemektedir. Makalede MHP'nin genel olarak Ortadoğu'ya özel olarak da Arap-İsrail uyuşmazlığı ve Filistin meselesindeki görüşünün ardından, yurtiçinde ve yurtdışında terörle mücadele konusunda MHP'nin duruşuna ve devlete desteğine yer verilmektedir. Türkiye-ABD ilişkilerinin Soğuk Savaş sonrası dönemde

daha karmaşık hale geldiğini belirten Sarıkaya, ABD'nin Irak'a müdahale sürecini ve 1 Mart Tezkeresi öncesi ve sonrasında yaşananlar ile MHP'nin bu konulardaki görüşlerini değerlendirmektedir. Yazar ayrıca 15 Temmuz hain darbe teşebbüsü ve FETÖ örgütünün arkasındaki ABD desteğine değinmekte, MHP'nin FETÖ ve PKK terörü ile mücadelede ve ülkemizin güney sınırlarına yakın bölgede kurulmaya çalışılan terör koridorunun kırılmasında hükümete verdiği desteğin önemini vurgulamaktadır.

“Millet, Milliyetçilik, Türk Milliyetçiliği ve MHP” başlıklı bir makale kaleme alan Prof. Dr. M. Hanifi Macit, Türklerin ilk Türk devletlerinden bu güne kadar millet ve devlet anlayışına sahip olduğunu ve buna uygun bir milliyetçilik düşüncesi geliştirdiklerini, bu milliyetçilik düşüncesinin Türkiye Cumhuriyeti Devleti'ne kadar içinde bulunulan çağın gereklerine göre değişerek geldiğini, günümüzde de aynı anlayışla devam ettiğini belirtmektedir. Macit Türkiye'de milliyetçi düşüncenin bir taşıyıcısı olan MHP'nin siyasi doktrininin kurucusu Alparslan Türkeş tarafından Dokuz Işık ilkesi çerçevesinde belirlendiğini söylemektedir. Türkeş'ten sonra MHP'nin genel başkanlık görevini yürüten Devlet Bahçeli'nin söylediği “Önce ülkem ve milletim, sonra partim ve sonra ben.” ilkesinin geçmişten günümüze gelen milliyetçi düşüncenin reel politikadaki yansıması niteliğinde olduğu tespitini yapan Macit, bu ifadenin alelade günü birlik siyasi söylemlerin ötesinde Türk devlet geleneğinin derinliklerinden gelen millet ve devleti önceleyen, millet ve devletin her daim yaşatılması gerektiğini ortaya koyan düşüncenin iz düşümü olduğunu söylemektedir.

Doç. Dr. Hüseyin Kalemlı, tarihi süreç içinde Türk milliyetçiliği kavramının gelişimini ve siyasi olarak MHP'de temsilini ele almaktadır. “Türk Milliyetçiliği Bağlamında Milliyetçi Hareket Partisi” başlıklı yazısında Kalemlı Osmanlı İmparatorluğunun dağılma sürecinde bazı aydınların milliyetçi bir düşünce olarak Türkçülük akımına yöneldiğini, bu akımın 20. yüzyılın başında siyasi bir ideoloji haline alarak Pantürkizim/Turancılık idealine dönüştüğünü belirtmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda yenilmesi ile Turancılık idealinin de geçerliliğini kaybettiğini ve Milli Mücadele döneminde geniş manada bir Türkçülük akımı yerine Anadolu sınırları içerisinde Türk milliyetçiliği düşüncesinin etkili olduğunu söyleyen yazar, sonraki dönemlerde milliyetçilik anlayışının farklı süreçlerden geçerek günümüze geldiğini ifade etmektedir. Türklük ve İslâmlığın Türk

milliyetçiliğinin hâkim kodları haline geldiğini belirten yazar, bu kodların ilk kez siyasal düzlemde temsilinin Milliyetçi Hareket Partisi ile gerçekleştiğini ve bunun MHP'nin elli yıllık geçmişinde takip ettiği temel siyasal referansları olduğunu ileri sürmektedir. Kalemli sonuç olarak, Partinin doktrin ve ideolojisinin kurucu lideri Alparslan Türkeş tarafından ortaya konulduğunu, bugün de Devlet Bahçeli aynı doktrin ve ideoloji çerçevesinde genel başkanlığını yürüttüğünü söylemektedir.

Doç. Dr. Yasin Şehitoğlu ise farklı bir çalışmaya imza atarak, bu özel sayımızın konusu olan MHP'nin 50 yılına ilişkin çok farklı bakış açısı ve değerlendirmeler içeren yüksek lisans ve doktora tezlerini incelemektedir. "Milliyetçi Hareket Partisi Üzerine Odaklanan Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri" başlıklı makalesinde, tespit ettiği 46 tez ile ilgili bazı temel sayısal verileri ortaya koymakta ve sonrasında bu tezleri ayrı ayrı inceleyerek temel olarak ele aldıkları konular ve amaçları değerlendirmiştir. MHP üzerine odaklanan toplam 46 tezin ilgili olduğu temel disiplinlerin siyaset ve iletişim bilimleri olduğunu ve siyaset bilimi çerçevesinde yapılan araştırmalarda uluslararası ilişkiler ve tarih disiplinlerinin de etkisinin görüldüğünü tespit eden Şehitoğlu, yeni araştırmacılara öncelikli olarak yönelmeleri veya yüksek lisans/doktora öğrencilerini yönlendirmeleri gereken disiplinlerle ilgili de tavsiyede bulunmaktadır.

Gökberk Yücel ve Tuğrul Korkmaz'ın birlikte kaleme aldıkları "Türk Milliyetçiliğinin Cihanşumul Kodları, Ülkücü Hareket ve MHP" başlıklı çalışma ise MHP'nin gerek düşünce olarak gerekse de siyaset etme şekli bağlamında şu iki unsurun ön plana çıktığını ortaya koymaktadır: "Devlet-i ebed müddet davası" ve "Cihanşumul devlet tasavvuru". Yazarlara göre, bu iki unsur, Türklüğün dünya siyasetinde yeniden yönlendirici, belirleyici ve tayin edici bir konuma erişmesinin de zeminini teşkil etmektedir.

Araştırma Görevlisi Hasan Bozkurt Çelik, "Bir Milliyetçilik Kuramı Olarak Etno-Sembolizm ve Modern Türk Milletinin Tarihi Arka Planı Üzerine Notlar" başlıklı makalesinde, farklı kuramlar arasında bir karşılaştırma yapmakta ve modern milletlerin oluşumunda etnik geçmiş ve sembollerin önemine vurgu yapmaktadır. Milletleri tarihin ilk çağlarından beri varlığını sürdürdüğünü savunan ilkçi görüş, milletlerin modern dönemde inşa ya da icat edilerek ortaya çıktığını savunan modernist kuram ve milletlerin ve milliyetçiliğin modern gerçeklikler

olduğunu kabul etmekle birlikte toplulukların mit, sembol ve anıların modern milletlerin oluşumunda baş etmenler olduğunu savunan etno-sembolist görüşü irdeleyen yazar, kadim Türk milletini ve Türk milliyetçiliğini anlamak için etno-sembolizmin en uygun altyapıyı sağladığını savunmaktadır.

Bütün bu çalışmaların genelde Türk siyasi hayatının ve özelden Milliyetçi Hareket Partisinin yarım asırlık geçmişini anlama ve anlamlandırma açısından çok faydalı olacağını düşünüyoruz. Nitekim, 50. yılına ulaşan ve Türk siyasetinin en köklü kurumlarından olan MHP'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş felsefesini oluşturan Türk Milliyetçiliği'nin günümüze nasıl ulaştığının bilinmesinin mevcut şartların ve siyasal ortamın idrak edilebilmesi açısından çok önemli olduğuna inanıyoruz.

Böylesine özel bir konuda ve anlamlı bir tarihte bu dergiyi okurlara ulaştırmamızı sağlayan başta dergimizin sahibi ve TASAV Başkanı Sayın İsmail Faruk Aksu olmak üzere, yazıları ile bizleri bilgilendiren tüm yazarlarımıza, Yazı İşleri Müdürümüz Sayın Konur Alp Koçak'a, Yayın Kurulu ve Danışma Kurulu üyelerimize, dergimizin tasarım ve basım işlerini gerçekleştiren Net Ofset'in çalışanlarına şükranlarımı sunuyor, bir sonraki sayıda buluşmak üzere, iyi okumalar diliyorum.

Doç. Dr. Mehmet GÜNAL
Editör